

मनाङ डिस्ट्याड गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष श्री मेडखु गुरुङद्वारा मिति २०७८ असार १० गते गाउँसभामा प्रस्तुत

मनाङ डिस्ट्याड गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक आय व्याय विवरण

यस गरिमामय गाउँसभाका सभाध्यक्ष महोदय,
वडाध्यक्ष ज्युहरु
कार्यपालिकाका सदस्य ज्युहरु,
गाउँसभाका सदस्य ज्युहरु,
कर्मचारी मित्रहरु,
जुम मिटिङमा उपस्थित सम्पूर्ण मित्रहरु ।

सर्वप्रथम म संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि प्राण आहुती दिने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरुको स्मरण गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

अध्यक्ष महोदय, मनाङ डिस्ट्याड गाउँपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने यस जुम सभामा पाल्नुहुने उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुमा मनाङ डिस्ट्याड गाउँपालिका र मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

कोभिड १९ को महामारीका कारण मानव जातिमाथि शताब्दीकै सबैभन्दा ठूलो संकट पैदा भएको छ । यस महामारीबाट संक्रमित भइ जीवन गुमाउनुहुने नागरिकका शोकाकूल परिवारजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दै उपचाररत सम्पूर्ण दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरुको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । सार्थ वाढी पहिरोको यस भयावह अवस्थाबाट गुज्रिरहेको यस अवस्थामा सुरक्षित पुर्वक रहन अनुरोध गर्दछु । वाढि पहिरोको कारण आवतजावतमा परेको समस्या र कोरोना संक्रमण त्रासका कारण हामि आज जुमलिक मार्फत यस महत्वपूर्ण कार्यमा लागेको अवस्था छ । वाढि पहिरोबाट जिउज्यान सुरक्षित गर्न र यस गाउँपालिकामा संक्रमण रोकथामका लागि सजगता अपनाउन यस गाउँपालिकालाई सहयोग गर्नुहुने सबैमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दै आगामी दिनमा समेत यस्तै सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

यो बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, दीगो विकासका लक्ष्य, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको आवधिक योजना, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारका अन्य कानूनहरु, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, मनाङ डिस्ट्याड गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम र कार्यपालिकाका सदस्यहरुबाट प्राप्त सुझाव र राजनीतिक दल एवं सरोकारवालाहरुको रायसुझाव समेतलाई आधार मानेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय, यस गाउँपालिकाको वृहत्तर हितलाई सर्वोपरी ठानी सीमित स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गरी यस मनाङ डिस्ट्याड गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण र सन्तुलित विकास गर्ने मूल उद्देश्यका साथ सर्वपक्षीय सहभागितामा तयार गरिएको यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को बजेट तथा कार्यक्रम यस गरिमामय गाउँसभामा गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले प्रस्तुत गर्नपाउँदा म आफुलाई गौरवान्वित ठानेको छु ।

- विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस रोगको महामारी र बन्दाबन्दी (लकडाउन) का कारण समस्त आर्थिक गतिविधि तथा विकास निर्माणका कार्य विगत ३ महिनादेखि प्रभावित भएका छन् । जसका कारण सार्वजनिक खर्चमा संकुचन हुने संशोधित अनुमान छ । यस गाउँपालिकाले गरेको महत्वपूर्ण कार्य र संशोधित आय र खर्चको अनुमान बजेट वक्तव्यको पुर्ण पाठमा समावेश गरेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय, अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकता प्रस्तुत गर्दछु ।

- कोरोना भाइरस रोगको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्नु,
- विपद् व्यवस्थापन र क्षतिग्रस्त सार्वजनिक सम्पत्तीको पुनर्निर्माण
- प्रिभावित अर्थतन्त्रलाई पुनर्स्थापना र रोजगारी सृजना गर्नु
- उपलब्ध स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गर्नु,
- प्राप्त प्रतिफलको न्यायोचित वितरण गर्नु,,
- पर्यटन पुर्वाधार, आर्थिक पुर्वाधार तथा भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्नु,
- कृषिमा व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण र यान्त्रिकीकरणमा जोड दिनु ।

अध्यक्ष महोदय ,अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७८।७९ का लागि को बजेटका कार्यक्रम तथा विनियोजन प्रस्तुत गर्न चाहन्छु

कोरोना रोगको रोकथाम र असर न्यूनीकरण तथा क्वारेन्टाईन व्यवस्थापन

- कोरोना भाइरस रोगको रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचारलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक स्रोत र साधनको सुनिश्चितता गर्दै जनस्वास्थ्य क्षेत्रलाई प्रभावकारी बनाउन अवलम्बन गरिएका पुर्ववत स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाको संस्थागत सुदृढीकरणका लागि आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- कोभिडका कारण मृत्यु हुने र आइ सि यु मा उपचार गराउनु पर्ने व्यक्तिलाई सहयोग गर्ने प्याकेजको व्यवस्था गरिएको छ ।

विपद् व्यवस्थापन, राहत र पुर्नस्थापना

- दैवि प्रकोपका लागि पुर्वतयारीका लागि आवश्यक कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था गरिने छ ।
- बाढि पहिरोवाट क्षतिग्रस्त भएका पुर्वाधारको यथासक्य पुनर्निर्माण लगायतका कार्यका लागि विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालन गरिने छ ।
- प्रकोपका घटनाहरु घटेमा सोको प्रतिकार्य, राहत र प्रकोप पिडितको राहत र पुर्नस्थापनका समेतका लागि प्रकोप व्यवस्थापन कोष मार्फत खर्च हुने गरी प्रकोप व्यवस्थापन कोषका लागि रु ५० लाख रुपैया विनियोजन गरिएको छ ।

रोजगारी सृजना तथा गरिबी निवारण

- आगामी आ.व.मा यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका बेरोजगार जनताको तथ्यांक संकलनको कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ । गाउँपालिकामा रहेका बेरोजगार जनताको लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गतको प्रावधान वमोजिम रोजगार सृजनाका कृयाकलापहरु संचालन गरिने छ ।
- उद्यमशिलता वृद्धि तथा दिगो रोजगार प्रवर्धनका लागि लघु उद्यमी पहिचान गरी लघु उद्यम तालिम संचालन गरिने छ । यसका लागि नेपाल सरकारवाट संचालित कार्यक्रमको गाउँपालिका कार्यन्वयनलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- नेपाल सरकारको प्राथमिकताप्राप्त कार्यक्रमको रुपमा रहेको गरिब घर पहिचान कार्यक्रम अन्तर्गत मापदण्ड वमोजिम गरिब घर परिवार पहिचान गरी परिचय पत्र प्रदान गर्ने कार्य गरिने छ ।

भौतिक पुर्वाधार विकास तथा पर्यटन प्रवर्धन

- दिगो, नतिजामुलक तथा गुणस्तरीय पुर्वाधार विकासका लागि क्रमागत तथा ठुला योजनामा लगानीलाई प्राथमिकता दिने गाउँपालिकाको नीति बमोजिम चालु अवस्थामा रहेका सबै क्रमागत योजनाका लागि बजेट विनियोजन गरीएको छ । अपर पिसाइड पार्किङ्ग निर्माण, पर्यटकीय स्थल ने गुफा जाने सिंढी निर्माण, भ्रुका चौर संरक्षण कार्य, बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- गाउँपालिका क्षेत्रको भौतिक पुर्वाधार विकासमा दिगोपना कायम गर्नका लागि संभावना पहिचान, गुरुयोजना र विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरीएका आयोजनाका लागि प्रदेश र संघीय सरकार सँग बजेट प्रस्ताव गरिने छ ।
- गाउँपालिकाको आफ्नो प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य पुरा गरिने छ र थप भवन लगायतका पुर्वाधारको कार्यका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- यस गाउँपालिकाको मुख्य पेशाको रुपमा रहेको पर्यटन क्षेत्रको दिगो विकासका लागि विशेष कार्यक्रम अगाडी सारिएको छ । पर्यटकीय पदमार्गको मर्मत, सुधार र स्तरोन्नती, वैकल्पिक पदमार्ग निर्माण, पर्यटन पदमार्गमा पुर्वाधारको विकास, पर्यटन प्रवर्धन कार्यक्रम लगायतका कार्यका लागि आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन गरिएको छ । पर्यटकीय क्षेत्रहरुको पहिचान, परिचय तथा प्रचार प्रसार गराई पर्यटकको संख्यामा वृद्धि गर्नका लागि गाउँपालिकास्तरीय डकुमेन्ट्री निर्माण गर्ने कार्य चालु आ.व मा सम्पन्न हुन नसकेका कारण आगामि आ.व.मा सम्पन्न गरी प्रचार प्रसारलाई तिब्र पारिने छ ।

शिक्षा क्षेत्रको विकास र प्रवर्धन

- सामुदायिक विद्यालयमध्येबाट छनौट भएका विद्यालयलाई आदर्श विद्यालय र नमूना विद्यालयको रुपमा विकास गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
- शिक्षा क्षेत्रलाई थप व्यवधित गर्न पालिकास्तरीय शिक्षा ऐन निर्माण गरिने छ ,।
- सबै विद्यालयमा इन्टरनेट जडान गरी आधुनिक शिक्षा प्रदान गर्न सक्षम बनाउनको लागि आवश्यक पहल गरिने छ
- विधार्थि संख्या न्युन भएका विद्यालय मर्ज गर्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ
- शिक्षा क्षेत्रको विकासका लागि नेपाल सरकारको वित्तीय हस्तान्तरणका लागि विनियोजन रकमका अतिरिक्त थप बजेट विनियोजन गरेको छु ।

कृषि तथा सहकारी क्षेत्रको विकास

- कृषिलाई यस गाउँपालिकाको वैकल्पिक पेशा, रोजगारी तथा व्यवसायको रुपमा विकास गर्नका लागि खाश कार्यक्रमहरु अगाडी सारीएको छ ।
- कृषिमा व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण तथा यान्त्रिकीकरण गर्ने प्रयास स्वरुप आवश्यक पर्ने बजेट व्यवस्था गरिएको छ । व्यवसायीकरणका लागि पावर ट्रिलर तथा अन्य आवश्यक उपकरणहरु अनुदानमा उपलब्ध गराईने छ
- मागको आधारमा कृषकहरुलाई विभिन्न जातका विउविजन वितरण, साना सिंचाइ मर्मत, स्थानीय तथा हाईब्रिट जातका उच्च घनत्व भएको स्याउको विरुवा अनुदानको लागि आवश्यक पर्ने बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- पशुपालन व्यवसाय विकासका लागि वाखा पकेट क्षेत्र, पशुस्वास्थ्य व्यवस्थापनका लागि आवश्यक औषधि तथा पशु स्वास्थ्य सामग्री खरिद, चौरी गोठहरुको स्तरोन्नतीका लागि गोठमा जस्तापाता, खानेपानी पाइप र विभिन्न स्थानमा ट्रेविज निर्माण लगायतका कार्य गर्नका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
- गाउँ गाउँमा वित्तीय पहुँच वृद्धिका लागि सहकारीताको विकास र विस्तार गर्न सहकारी प्रवर्धनको नीति अगाडी सारिएको छ । सहकारी विकासका लागि आवश्यक पर्ने बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

सुशासन तथा प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा

- गाउँपालिकाको शासकीय सुधारका लागि विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिने छ । गाउँ कार्यपालिकामा भएका कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिको लागि विभिन्न तालिम र क्षमता विकास तालिमहरु संचालन गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई नागरिकमैत्री बनाउन विशेष पहल गरिने छ । यस कार्यका लागि आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- गाउँपालिका तथा मातहतका वडा कार्यालयको संस्थागत सुदृढीकरणका लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- प्रविधिमा आधारित सार्वजनिक सेवाको प्रवर्धनका लागि कार्यपालिका तथा वडा कार्यालयहरुविच सिधा सम्पर्क कायम गर्नका लागि अन्तरकार्यालय नेटवर्किङको कार्य गरिने छ । यसले गर्दा वडाका कार्यालयका कृयाकलापहरु गाउँ कार्यपालिका कार्यालयबाट प्रत्यक्ष अनुगमन र नियन्त्रण गर्न सहज हुने देखिन्छ । यसका लागि आवश्यक पर्ने बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- गाउँपालिकाको आर्थिक आत्मनिर्भरताका लागि अधिकारक्षेत्रका विषयमा कर तथा गैरकर राजश्व संकलन गर्न सकिने विषयमा संभाव्यता अध्ययन गरी आन्तरिक राजश्वको दायरा वृद्धि गर्नका लागि सम्बन्धित क्षेत्रको विज्ञको सहयोगमा राजश्व संभाव्यता अध्ययन तथा राजश्व सुधार कार्ययोजना निर्माण गरिने छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म बजेटमा उल्लेखित क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने बजेट स्रोत अनुमान तथा विनियोजन पस्ताव प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय, यसै गाउँसभाको अधिल्लो बैठकमा श्रदेय अध्यक्षले पेश गरी पारित गरेको नीति र कार्यक्रम र मैले माथि पेश गरेको विभिन्न क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा योजनको कार्यान्वयनका लागि कुल रु २८ करोड ५८ लाख ८ हजार आवश्यक पर्ने अनुमान गरिएको छ । सो खर्च अनुमान मध्ये नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण तर्फको चालु खर्च समेत गरी चालु खर्च तर्फ रु.१४ करोड १० लाख र पुँजीगत तर्फ रु.१४ करोड ४८ लाख ८ हजार खर्च हुने अनुमान गरेको छु । यस्ता खर्चहरुको शिर्षकहरुमा निर्दिष्ट गरी शिर्षकगत विवरण अनुसुचिमा यसै साथ पेश गरेको छु ।

यसरी विनियोजन हुने खर्च व्यहोर्नका लागि देहाए वमोजिमको स्रोतको प्राप्तिको अनुमान गरेको छु ।

नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट प्राप्त रकम रु ७ करोड ४६ लाख ३३ हजार, अन्तरनिकाय वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त हुने रकम रु. ८ करोड ९० लाख, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट राजश्व बाँडफाँड वापत प्राप्त हुने रकम रु ४ करोड ३६ लाख ७५ हजार, आन्तरिक कर र गैरकर राजश्वबाट रु. ४५ लाख गरी कुल रु २१ करोड ९८ लाख ८ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु । यसरी प्राप्त हुने स्रोतसमेतबाट नपुग हुने रकम चालु आ.व. को विभिन्न शिर्षकबाट वचत हुने रकमबाट व्यहोरिने छ ।

अब म आगामी आर्थिक वर्षका लागि राजश्वका नीतिहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- हाल गाउँपालिकाको आन्तरिक राजश्व प्राप्तीको अवस्था निकै कमजोर छ । स्थानीय स्वशासन र आर्थिक आत्मनिर्भरता वृद्धिका लागि गाउँपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्रका करका आधारहरु फराकिलो पाउँदा आन्तरिक राजश्व वृद्धि गर्न कर तथा गैर कर राजश्वको अधिकतम परिचालन गर्ने नीति अख्तियार गरिने छ ।
- साविकमा करारोपण गरिएका करका दरहरु यथावत राखि राजश्व परामर्श समितिको सिफारिस आधारमा कर तथा गैरकरका क्षेत्रहरु पहिचान गरी करधार फराकिलो बनाईएको छ ।
- स्थानीय जनतालाई समयमै कर वुभाउन तथा कर करले होइन रहरले तिरौं भन्ने वानीको विकास गर्न कर सचेतनाका कार्यक्रमहरु संचालन गरी कर संकलन कार्यलाई सहज सरल बनाई नागरिकमैत्री कर प्रशासनमा जोड दिईने छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

- कर सम्बन्धि प्रस्ताव गरिएको आर्थिक विधेयक २०७८ तथा चालु तथा पुँजीगत खर्च समेत संलग्न गरिएको विनियोजन विधेयक २०७८ यसैसाथ प्रस्तुत गरेको छु । कर सम्बन्धि प्रस्ताव २०७८ श्रावण १ देखि लागू हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।

अन्तमा, मैले माथि प्रस्तुत गरेको आ.व. २०७८।७९ को बजेट तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट यस मनाङ डिस्याङ गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षमा शासकीय पद्धती र विकासको मार्गमा नयाँ दिशा र गति लिनेछ, भन्ने अपेक्षा गर्दै यसको सफल कार्यान्वयनमा सहयोग गरिदिनुहुन म सबै पक्षसँग हार्दिक अनुरोध गर्दछु । यो बजेट तर्जुमाका लागि मार्गदर्शन गर्नुहुने गाउँपालिकाका श्रदेय अध्यक्ष, विभिन्न राजनीतिक दलका प्रतिनिधिज्यूहरु वडा अध्यक्षहरु, कार्यपालिकाका सदस्यहरु, विभिन्न राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी समाजसेवी, नागरिक समाज लगायत सबै पक्षको सुभावा, सल्लाह र सहयोगप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । बजेटको तयारीको क्रममा अहोरात्र खटिनुहुने गाउँपालिकाका सबै कर्मचारी मित्रहरुमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु र यो बजेटको कार्यान्वयनमा सबै सरोकारवालाहरुको सहयोग हुने विश्वास लिएकी छु ।

धन्यवाद ।

मेडखु गुरुङ

उपाध्यक्ष

मनाङ डिस्याङ गाउँपालिका

(जुम लिंक मार्फत)

१० असार २०७८

हुम्डे, मनाङ

जुम लिंक मार्फत